

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 5. Satisfit Dubiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

§. V.

Satisfit Dubius de sepulturâ.

DUB. 1. An sine Episcopi consensu locus sepulturæ alicui pretio dari possit in Ecclesia?

Resp. Tribus modis contingit ejusmodi locum dare, & acquirere 1. ut ejus dominium obtineat. 2. ut habeat potestatem in eo tumulandi mortuos suos, & excludendi alios. 3. ut in eo aliquem sepelire possit. *Innoc. Panorm. in c. abolenda de sepult.* Primo modo ne quidem cum Episcopi cōsensu locus sepulturæ dari potest in Ecclesia, quia rei sacræ dominium nulli cōpetit. Secundò modo non potest dari sine auctoritate Episcopi, sed cū illa fieri p. & servata forma in alienatione rerum Ecclesiasticarū servanda. Transferitur enim usus rei sacræ, quāvis maneat p. nes Ecclesiam quoad substantiam. Tertio modo potest dari à quolibet aliàs habente jus sepulturæ, sive sit Parochus, sive Regularis privilegiatus, ut passim videmus factum in Ecclesiis Ordinum Mendicantium. *Navar. de sepult. Consil. 1. Clement. Dudum. de sepult. Decianus l. 6. c. 40. num. 19. Zypau de iurisd. Eccles. l. 2. c. 83. num. 36. Rosella num. 2.*

DUB. 2. An qui proprium locum seu capellam habet pro se, & suis sepeliendis alios admittere possit?

Resp. Possit, modò non fiat in præjudicium Episcopi, cui ex singulis funeribus portio aliqua debetur. Nam sine præjudicio tertii privilegia donantur *c. ex ruarum de auct. & usu pallii ubi Glossa in V. permittat*: nec Papa conferre solet

beneficium, in quo alius acquisitum jus habet. Requiritur præterea, ut non obstat in contrarium facta conventio, vel prohibitio. E contra illi, in quorum Ecclesia est ejusmodi locus, cum aliis concedere absque consensu illius, cui semel addixerunt, minimè possunt, ne datæ fidei violatores audiant. *Armilla num. 24. Zerola part. 2. V. sepultura num. 1. Decianus l. 6. c. 40. num. 26. Tuschus Conclus. 191.* Usus enim sepulchri in nostra potestate, quicquid de proprietate sit, quam bonis civilibus annumerare non audeat. *Anchar. Consil. 113.* quem scrupulum distinctio in §. *praced num. 9.* indicata facile tollit.

DUB. 3. Utrum infans non solenniter baptizatus omiſſis ritibus propter necessitatem in loco sacro sepeliri possit?

Resp. Possit, ac deberi, quia Regularis est, quòd omnis Christianus in loco sacro sepeliri debeat. *arg. c. Ecclesiam de consecr. Dist. 1. & c. totis de sepult.* Supponimus autem prædictum puerum virtute Baptismi essentialiter perfecti fidelibus annumeratum esse: nec ullo speciali jure contrarium definitur. Ergò potest & debet sepeliri cum solennitate crucis, luminaribus & aliis de more ritibus. Sacramentalia enim sicut adhibita non conferunt ex opere operato gratiam, ita omiſſa nihil detrahunt de virtute, & charactere Baptismi possunt. *c. in Ecclesiastico 13. q. 2. Ostiens. in Summâ. tr. de consecr. Eccles. Navar. de sepult. Consil. 2. Layman. l. 3. tr. 6. c. 12. num. 10. Vallens. l. 3. tr. 28. §. 7. q. 1.* Idem dicendum de illis infantibus, quibus in utero hærentibus, manus aut pes exertus aqua baptismali tinctus est. *Bern. Posseu. de Curato. c. 14. n. 4.*

Zz 2

DUB. 4.

Dub. 4. An qui in actu criminoso occiditur, furto, fornicatione & similibus sepeliri in Ecclesia, vel sacro loco possit?

Resp. Non posse. Contritio enim, vinctus à peccato liberamur, & divinæ gratiæ participes efficiamur, quia in facto consistit, non præsumitur. Unde *Concil. Tribur. in c. Fures. de furtis.* pro illis non esse orandum statuit, qui inter furandum, & prædandum occiduntur. Ex quo generaliter concludit Barb. pro nullo orandum, qui in flagranti aliquo delicto occiditur, neque oblationem in Missa fieri posse, tanquam pro eo, qui est in publico peccato obstinatus, & excommunicatus. *Basil. Ponc. de imped. matrim. c. 35. ci. fi. existimans* hic agi de raptoribus rerum Ecclesiasticarum, in quos lata est excommunicationis sententia. *Rodericus vero To. III. q. 61. art. 2. de illis intelligit,* qui furando, rapiendo, vel aliàs mortaliter delinquendo occiduntur. *V. Layman. lo. cit. nu. 12.* Idem aliqui dicendum putant de meretrice, quæ post peractam in Paschate confessionem, & communionem in domo veteris amasii sui multis vulneribus occisa reperitur. Sed privandam non esse sepultura probat Navarrus 1. quia in dubio præsumi potest eam inductam in domum amasii ab ipso non meretricandi causa, sed ut vindictam lameret de aliqua injuria, quæ sibi ab ea illata putavit. 2. quæ cum antea communicasset, probabile est, cum imminens periculum cerne-
ret, nomen Jesu invocasse, & alia penitentis animi signa dedisse, quod sufficit ad concedendam sepulturam, quando contrarium non constat. *c. à nobis de sent. excomm. Rodriq. To. III. q. 61. ar. 2. Nav. de sepult. Consil. 6. Zer. par. 2. V. sepult. §. 2. an meretrix.*

Dub. 5. An privandus sepultura, qui in duello occisus est, edito prius aliquo penitentia signo vel etiam data absolutione? *Con. Tr. S. 25. c. 19.* præter alias penas monachis constitutas etiam Ecclesiastica sepultura privandos decernit. *Si in ipso conflictu decesserint,* perpetuo careant Ecclesiastica sepultura. Quid verò velint illa in ipso conflictu decedere, obsecrum est. Titius ex. gr. in duello lethaliter vulneratus non continuo moritur, sed humi jacens, dolere se de peccatis suis ostendit, eo, quo potest modo, confitetur, & absolvitur, ac tandem expirat, si in ipso conflictu censetur mortuus, de sepultura concedenda dubium est: si extra conflictum, non videtur superesse dubitationi locus. Pro affirmativa parte est calamus historicorum omnium, qui in pugna prælio, vel congressu obisse scribunt, quicumque in loco prælii reperiuntur occisi, sive statim à vulnere, sive aliquo intervallo post. Deinde pro fure manifesto habetur, & judicatur deprehensus in delicto, quando rem sublatam nondum detulit, quo intendebat. In ipso conflictu igitur occisus dicitur, qui in loco, ubi pugnatum est, occubuit. Contra ita intelligi posse videtur, quemadmodum in *l. heredes 21. ff. de testam. §. ult. & C. eod. l. cum antiquitus.* ut in conflictu obisse censetur vulneratus, nisi inter vulnerationem, & mortem alius actus intercesserit, uti ponimus hic actum penitentia & absolutionem intercessisse. Adde, quod *Zyp. teste,* Archiep. Mechliniensis *A. 1629. 19. Mart.* in notabili quatuor comitū duello mortuū, quia à Parocho absolutus erat, ex præclarorū Jurisconsultentia Eccles. sepultura non privavit.

Resp.

R. Igitur cum in iure nullibi legamus expressè prohibitum, favore Sacramenti pœnitentiæ, quando constat, confessum, & absolutum esse, quamvis in loco duelli occisum ecclesiastica Sepultura recipi posse, non obstantibus quæ in c. *Felcis memoria de torneam.* legimus ecclesi. Sepultura privandum, qui mortuus fuerit in torneamento, quisquis ei postea pœnitentia non aegeret quoniam id eo tempore constitutum est, quo torneamenta tanquam fericæ, & nundinæ agebantur legum Sacratum contemptu addito. *Tholos. l. 39. c. 5. nu. 31.* Si quis tamen ecclesiasticus iudex rigorem illum censuerit in casu particulari necessarium esse, poterit citati capitis auctoritate resistentes sibi abigere & coercere. *Zyp. l. 5. Consult. l. de pugnanti. in duello. Angel. V. Sepultura nu. 29. Silv. ead. n. 9. Armilla n. 17. Reginald. l. 21. c. 7. n. 75. Bonac. de Censur. disp. 2. q. 6. pun. 12. Moses in sum. Theol. Mor. To. 2. Tract. 7. c. 18. Filluc. Tr. 15. nu. 103 & Tract. 29. c. 8. nu. Tolet. l. 5. c. 6. num. 32. & 33. Navar. c. 11. n. 39.*

D. 6. Non minor difficultas est de homine, qui in domo sua, vel conclavi suspensus reperitur.

Navar. ita proponit. Quidam monachus manè confessus, & absolutus, qui tota die, & Vespera stetit lætus, fuit inventus manè mortuus intra cellam suam ostio clauso, habens laqueum pendentem ex collo, ipse autem non pendeat, sed quasi genu flexus extabat: quæritur, An possit, & debeat in loco sacro sepeliri? Respondet verò, prædicti monachi cadaver debuisse in loco sacro sepeliri, & ex profano loco, ubi humatum fuerat, transferendum esse in locum Sacrum, tum quia omnis Chri-

stianus, si fieri potest, in loco sacro sepeliendus est. c. *Ex parte. de Sepult.* nisi in casibus exceptis: tum quia de nemine præsumendum est, quòd deliquerit, præsertim tam grande delictum & abominabile conditioni & inclinationi humanæ, & maxime de confesso, & communicato eodem die. Vnde mulier incidens de cymba in fluvium iubetur sepeliri in loco sacro, etiam si fugiendo cecidisset, quia non præsumitur voluntariè se ad occidendum deiecit. Idem dicendum de eo, qui in puteo, vel cisterna suffocatus invenitur, maxime si mores, & antea vita probabilis fuerit. Memini cuiusdam Ecclesiæ Collegiæ Canonicum recens à Scholis abstractum, cum in puteo domestico mortuus inventus esset, nec quisquam dubitaret, seipsum præcipitasse propter improbè exactam iuventutem, in peristylis ecclesiæ sepulturam, minus tamen honorato loco obtinuisse, ne videlicet negata Sepultura nimium præsumptioni tributum esse videretur. *Navar. Consil. 7. de Sepulturis. Em. Sa. V. Sepultura n. 6. Ign. Lopez in Pract. Crim. 6. 37. n. 12.*

Dub. 7. An quilibet regularis, apud què defunctum pecunia reperta est, ut proprietarius Sacra Sepultura carere debeat?

R. minime, sed in eiusmodi casibus magna cautione, & prudentia opus esse, nec permittendum, ut veritati, & innocentie Zelus prævaleat. Sacri canones enim non privant Sepultura monachum quemcumque, in cuius cella post mortem bursa cum pecunia reperta est, sed eundem duntaxat, qui de pecunia monitus à Superiore non resignavit. Cum enim eiusmodi pœna gravissima sit, non est infligenda

homini non audito, nec legitime condemnato, quod post mortem fieri non potest. Pecuniam occultè habuit, nec mortuus indicavit, aut resignavit. Fateor, at quo consilio, & intentione habuerit, cur non resignavit, ignoramus. Quid si voluit, & morbo impeditus non potuit? quid si ab aliquo Superiore licentiam habuit? quid si ab alio ad breve tempus custodiendam? Hæc & similia, quoniam usu venire possunt, non est temere condemnandus, quem aliàs nemo accusat, vel convincit: sed potiùs vitæ status, & religiosi mores commendant. Confirmatur ex doctrina *Silvestri*, qui *V. Sepultura num. 10.* ei, qui intra annum non est confessus, nec communionem accepit, non posse à parochio negari sepulturam dicit, quod in dubio præsumatur non immemorem suæ salutis fuisse. *c. Sancimus 1. Q. 7.* potuit enim alicui Regulæ confiteri, & illius mandato communionem omittere. Similiter itaque potest, & debet de tali monacho præsumi, quod ab aliquo Superiore vitæ vocis oraculo licentiam fuit consecutus, ut apud se dictam denariorum bursam retineret, quam in morte oblivione, aut infirmitate absorptus non resignavit: quod eò magis verum, si Sacerdos fuit, cui propter tantæ dignitatis excellentiam maximè est deferendum. *Ita fere Roder. Tom. III. q. 61. artic. 1.* cui minor exempla defuisse, cum nec rara, nec pauca supersint. Viri admodum Religiosi, & senio confecti, qui cum magna Sanctioris vitæ opinione decessit Sepulturæ interfici, inter cuius feruta cum aliquo d. nummorum esset inventum, nemo aliud suspicatus est, quam quã pro pauperibus in eleemosynã colle-

gerat, oblitum esse, ne distribueret. Item Superior de meis quidam pecuniam præter Ordinis morem in diuturno morbo reposuerat in cistella quadam; qua post mortem reperta provinciæ præses solum oblivionem accusavit, qua corpori malè affecto nihil facilius. In alio quodam dementiæ opinio pro exculpatione valuit. *V. Nigron. in Reg. 7. Commun. nu. 22.*

DVB. 8. An defunctorum corpora exhumare, transferre, vel dividere liceat?

R. 1. Corpora nondum certo loco ad perpetuam sepulturam tradita movere, loco & in alium transferre licet, quia leges de hoc nihil definiunt, sed de traditis perpetuæ Sepulturæ loquuntur. *l. si necdum. l. Nemo hominum C. de relig. & sumpt. fun. l. ossa ff. eod. tit. 7. holo. l. 2. c. 14. Roder. 10. 3. Q. 62. ar. 1. Navar. Consil. 7. de Sepult.*

R. 2. Qui absque licentiâ Papæ mortuorum corpora in frustra conciduat, aut aqua calida solvant carnem ab ossibus, ut hæc aliò transferant ad sepulturam, excommunicationem incurrunt S. P. reservatam. Cadaver quoque eccl. Sepultura privatur, in detestationem eius carnicinæ. Ita constituit *Bonifacius VIII.* in quadam Extrav. quia incipit. *Desestandum* de qua ambigere licet, an prohibeat etiam sectiones, & anatomiam Medicorum. Bartolus certè considerationi doctorum relinquit in *l. fin. ff. de cadav.* Hoc temp. provaluit sententia, & praxis contraria, quæ quia à timoratis Iudicibus recepta est, non videtur damnanda; idemque *Carolo Imperatori* consulenti *Universitas Salmanticensis* respond. Neque hoc

hoc comprehendendi in præfata Constitu-
tione Bonifacii *Silv.* asserit in *V. Excom-
municatio §. 7. §. 79.* Nam pœnæ ultra
proprius casus non sunt extendendæ. *c. 18. de pœnit. Disp. 1.* Sed molliendæ potiùs.
l. Interpretatione. ff. de pœnis. Extravagans
autem Bonifacii solum loquitur de casu,
in quo cadavera exenterantur, & in frustra
secantur, eo fine, ut alio in loco tumu-
lentur. Adde, quod finis & utilitas Me-
dicorum praxin faciliè excusat. Ided enim
corpora membratim secant, ut internam
partium dispositionem, & colligaturam
discant, sedem, & receptacula morbo-
rum deprehendant, quò mederi facilius
malè habentibus possint, quod non sin-
gulis modò hominibus, sed ipsi reip. &
communitati plurimùm prodest. *Roder.
l. cit. Ancharan. in Clem. 1. de pœn. & re-
mis Boetius Decisione 287. Decianus l. 4. §.
44 n. 17. Bonac. To. 3. Disp. 2. Q. 3. pun. 45.*
ubi ad incurrendam excommunicatio-
nem requirit, ut is, cuius cadaver exente-
ratur, in terris Catholicorum obierit.
Nam si apud infideles, aut hæreticos de-
cesserit, nò videtur excōmunicandus, qui
dissecat, ut ad ecclesiasticam sepulturam
trāsferatur. Satius enim est hoc fieri, quàm
hominis Christiani corpus apud infideles
sacra sepultura privatum iacere. Hanc *Sil-
vestri* opinionem, eui multi alii favent,
Suarez To. 5. Disp. 22. sect. 5 n. 3. veram esse
continetur, indeque inferri, si quis cada-
vera ex odio, & vindicta dissecaret, non
incurrere hanc censuram. Pœnam verò ut
corpus sepultura careat, non nisi post le-
gitimam sententiam debet.

DVB. 9. Vtrum episcopus ex humatis
possit corpora eorum, qui quamvis nomi-
nati excommunicati aut Vsurarii essent,

à Religiosis sepulti sunt?

Rt. Emm. Roder. To. 3. Q. 61. a. 4. id pos-
se episcopum virtute *Clementina. Eos qui
de Sepult.* inque eum sinem intrare loca e-
xempta, cum in ea *Clementina* privilegia
in contrarium abrogentur. Verùm ex qui-
bus verbis id colligatur, non apparet. Ni-
hil enim de exhumatione inferitur, neque
Barbota diligentissimus collector quicquã
annotavit. Privilegia sublata sunt, ut vide-
licet non ob sint excommunicationi, quæ
contra sepelientes fertur, an verò per hoc
episcopus accipiat licentiam exhumandis
sepultos, etiam intrando violenter in mo-
nasteria exempta non liquet, neque neces-
sarium est. Tenentur enim, qui contra ius
sepelierunt excommunicatos vel Vsurari-
os petenti episcopo tradere sepulta ca-
davera, quemadmodum ipse *Emmanuel
in ar. 3. docet.* Quoc. *Silv. V. Sepultura nu.
16 & Armilla nu. 19* omiſſa distinctione
loci exempti, & nò exempti cum *Panorm.
in 6. Sacris eod.* responderet non posse epis-
copum eiusmodi corpora exhumare, &
procul abicere: posse verò impedire se-
pulturam, ne transferantur corpora ad lo-
cum exemptum. Cum enim delinquatur
in territorio suo, potest obistere, & face-
re, ut in loco privato sepeliantur.

DVB. 10. Quæ sit pœna violentium se-
pultura.

NOTA 1. Sepulchri nomine intelligen-
mus cum Iure Consultis non tantum id
quod quasi immediatum corporis condi-
torium, seu tumba est, sed etiam omne il-
lud cæli quod supra est, sicuti dicimus,
quod qui dominus est portionis alicuius
Soli, intelligitur etiam æris dominus, qui
supra eam portionem consistit usque ad
cælum, *l. fin. ff. de servitutis.*

NOTA 2.

NOTA 2. Sepulcra pluribus modis violantur, magis vel minus, gravius aut levius, secundum diversitatem intentionis, & actionis malefactorum. Fieri enim potest, ut totum dissipetur, fieri etiam, ut pars sepulcri tantum, in quo iterum magna varietas: quemadmodum legere potes apud *Decianum l. 40. c. 42.* Nostro instituto brevis commoda est. Ad Q. ig.

R. Iure Canonico non videtur alia, & gravior pœna violatoribus sepulchrorum constituta, quam quod gesta irritantur, iuxta intellectum. *c. Fraternitatem, & c. cum liberum de sepult.* Ita *Farinc. l. 1. de deli. & pœn. c. 20. Concl. 5.* Extraordinariæ igitur pœnæ locus erit, & arbitrio boni Iudicis, quemadmodum *Menochius dicit l. 2. de arbitrar. Casu 387. n. 1.* Iure Civili autem plures pœnæ decernuntur. Nam qui violaturus sepulcrum attigerit tantum, 20. libris auri mulatur: qua pœna etiam Iudices puniendi, si id vindicare neglexerint. *l. si quis sepulcrum. C. eod.* Si tamen præter attractum non sit alius effectus, aut iniuria, *Accursus in V. Violatores excusari* putat à prædicta pœna. Porro auri libram 72. aurei faciunt. *l. Quotiesc. C. de suscept. præpos. & arcarii.* Argenti verò quinque

solidi sive aurei. *l. 1. C. de argenti pretio & c. 2.* Qui corpora sepulta aut reliquias contrectarint, decem libras argenti coguntur filico inferte. *l. Qui sepulcra ci. fin. C. eod.* Qui verò extraxit, armata manu vel ossa eruit, si humilioris conditionis est, extremo supplicio afficietur; si verò honestioris, in insulam deportabitur, vel damnabitur in metallum. *l. fin ff eod. Farinac. l. 1. de deli. & pœn. c. 20. Menoch. Casu 387. Decianus l. 6. c. 42. & 43. Silv. V. Sepultura n. 13. Damh. c. 109. Jul. Clarus l. 5. §. fin. Q. 59 num 45.* addens hoc crimen propter multa cœca etia constructa apud ecclesiam in desuetudinem abiisse, ut modò Rubrica hæc partum in usu sit vidisse tamen se ingentem processum Cremonæ factum super hoc crimine, & fuisse quendam Galeacium condemnatum in uno idu tunis, & aureis decem: pro qua tamen condemnatione obtinuit gratiam. 3. qui epitaphia, tabulas, imagines, aut columnas frangit vel aufert, præter compensationem damni, eadem pecuniaria pœna 10 librarum auri mulatur. *V. Berlichium Par. 5. Concl. 47. n. 41. & 42. Tholos. l. 33. c. 23 Vallengem l. 3. n. 28. §. 29.*

TITULUS VI.

De Conventionibus.

D Væ nos causæ in huius materiæ pertractationem impellunt. *Prima* est, quia commercia rerum, quibus in vita civili nihil frequentius, & utilius, pactis, conventionibusque

absoluuntur: illa tem faciunt, & perdunt, possessiones mutant, dominia transferunt, lites & iudicia fovent, laicis, & ecclesiasticis, qui etiam ipsi cives, communia sunt.

Secunda